

occidentalis, *Phyllonorycter issikii*.

За визначений період на території міських насаджень не виявлено: *Vasates quadripedes* (Shimer, 1869); *Agrillus planipennis* (Fairmaire, 1888); *Corythucha arcuata* (Say, 1852); *Corythucha ciliata* (Say, 1832); *Cydalima perspectalis* (Walker, 1859), *Exechesops foliatus* (Frieser, 1995), *Bruchophagus sophorae* (Crosby et Crosby, 1929); *Megabruchidius tonkineus* (Pic, 1914); *Lignyodes bischoffi* (Blatchley, 1916); *Penestragania apicalis* (Osborn & Ball, 1898).

Вважаємо за необхідне продовження досліджень у цьому напрямку з метою організації постійного контролю за потенційно небезпечними адвентивними видами, що активно розширюють свої вторинні ареали.

Посилання

1. Зайцева І. А. Дендробіонтні філофаги *Tilia* L. у насадженнях м. Дніпро: весняна фенологічна група. *Питання біоіндикації та екології*. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. Вип. 23, № 1. С. 146–167.
2. Лісовий М. М., Чайка В. М., Григорюк І. П. Інвазійні види молей в Україні (моніторинг, екологія, контроль чисельності): монографія / за науковою редакцією проф. М. М. Лісового – К.: ФОП Ямчинський О. В., 2019. 282 с.
3. Мацяк І. П., Крамарець В. О. Інвазії комах-філофагів на територію України. *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2020. Вип. 20. С. 11–25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nplanu_2020_20_3
4. Мешкова В. Л., Туренко В. П., Байдик Г. В. Адвентивні шкідливі організми в лісах України. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Серія : Фітопатологія та ентомологія*. 2014. № 1–2. С. 112–121.

УДК 632.78 : 633.853.494

В. Д. Занков⁵, аспірант, **С. В. Станкевич**, канд. с.-г. наук, доцент,
М. О. Яременко, аспірант

Державний біотехнологічний університет

**ШКІДНИКИ РІПАКА З РЯДУ ЛУСКОКРИЛІ (LEPIDOPTERA)
В УКРАЇНІ**

Останніми роками на особливу увагу агровиробників України, які займаються вирощуванням ріпака заслуговують шкідники з ряду лускокрилих. Особливо шкідливі вони в посушливі роки.

Найбільш поширеною і шкідливою в Україні є міль капустяна (*Plutella maculipennis* Curt.). Самка відкладає яйця на нижній бік листків або черешки. Гусениці, що відроджуються, вгризаються в

⁵ Науковий керівник – кандидат сільськогосподарських наук, доцент С. В. Станкевич

паренхіму листків і роблять у них короткі ходи. Через 3–4 доби гусениці залишають міни й розміщуються переважно з нижнього боку листка, утворюючи тонкі павутинні гнізда, в яких відбувається перше линяння. В подальшому гусениці вигризають невеликі ділянки листової тканини, не чіпаючи верхню кутикулу. Такі пошкодження мають вигляд «віконець».

У роки масових розмножень великої шкоди, особливо на ріпаку озимому завдають гусениці біланів (Pieridae): білан бруквяний – *Pieris napi* L., білан гірчичний, або резедовий (*Pontia (Leucochloe) daplidicae* L.), білан капустяний (*Pieris brassicae* L.) та білан ріпний (*Pieris rapae* L.). Гусениці біланів вигризають в листках отвори, у старших віках об'їдають листки до скелетних жилок, об'їдають бутони, квітки і стручки.

Щороку економічне значення мають шкідники із родини совок (Noctuidae). Гусениці совки озимої (*Scotia segetum* Schiff.) належать до групи підгризаючих і пошкоджують прикореневі частини рослин. Гусениці першого покоління пошкоджують ярий ріпак, а другого – озимий. Гусениці совки-гамми (*Autographa gamma* L.) та совка капустяної (*Baratra (Mamestra) brassicae* L.) відносяться до групи надгризаючих і пошкоджують надземні частини рослин. Спочатку вони скелетують листки знизу, не зачіпаючи епідерміс верхнього боку, а починаючи з третього віку розповзаються по рослині й вигризають у листках отвори неправильної форми. Також гусениці старших віків пошкоджують і суцвіття.

Серед вогнівок (Pyraustidae) шкідливими є вогнівка стручкова, або обпалена (*Evergestis extimalis* Scop.), гусениці якої одразу після відродження проникають усередину стручка і живляться недозрілим насінням, а знищивши насіння в одному стручку, гусениці переходять в інші, прогризають у них отвори і стягують їх павутинками та вогнівка капустяна (*Evergestis forficallis* L.), гусениці якої спочатку скелетують листки, а пізніше вигризають у листі наскрізні отвори. Також, із багатоїдних вогнівок, шкоди завдають метелик лучний (*Margaritia sticticalis* L.) та метелик лучний жовтий (*Sitochroa verticalis* L.). Їх гусениці після виплодження живляться з нижнього боку молодих листочків, вигризаючи тканини і не пошкоджуючи верхньої шкірочки, а потім грубо обгризають листки, облїтаючи їх павутинням; наприкінці живлення вони можуть пошкоджувати черешки, соковиті пагони і генеративні органи.